

BMP-0790-4-4/2016/MJ

Warszawa, dnia 24 maja 2016 roku

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2016 -05- 30
ZAL.	NR

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do wystąpienia Pana Rzecznika z dnia 25 kwietnia 2016 roku (sygn.XI.816.12.2016.MK) w sprawie *mowy nienawiści wobec mniejszości narodowych i cudzoziemców w Polsce* uprzejmie przedstawiam informacje pozostające w zakresie właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Na wstępie pragnę poinformować, że Departament Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (DKSiW MSWiA), w którego zakresie właściwości pozostaje przeciwdziałanie ww. przejawom mowy nienawiści, realizując we współpracy z Komendą Główną Policji (KGP) międzynarodowe zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej podjęte na forach Organizacji Narodów Zjednoczonych, Rady Europy oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), prowadzi monitoring przestępstw motywowanych uprzedzeniami, do których należą także przestępstwa stanowiące mowę nienawiści.

Zakres prowadzonego monitoringu obejmuje informacje o wszczętych i zakończonych postępowaniach karnych, zgłoszenia pochodzące od organizacji pozarządowych, podmiotów indywidualnych, a także pochodzące z informacji ujawnionych w artykułach prasowych oraz raportach i opracowaniach sporządzanych przez organizacje pozarządowe. Monitorowaniu podlega sposób rozpatrywania tych przypadków przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości od momentu zaistnienia zdarzenia do momentu zakończenia działań przez właściwe podmioty. Zgromadzone informacje są analizowane i wykorzystywane m.in. przy sporządzaniu sprawozdań z realizacji przez Polskę międzynarodowych zobowiązań oraz planowaniu dalszych działań w zakresie zwalczania przestępstw motywowanych uprzedzeniami.

W I kwartale 2015 roku wprowadzono do stosowania w Policji narzędzie ewidencjonowania zdarzeń, zbierające szczegółowe informacje o ich charakterze oraz o działaniach Policji podjętych w odpowiedzi na poszczególne zdarzenia. Informacje o incydentach są zbierane przez powołanych we wszystkich garnizonach Policji koordynatorów ds. monitorowania przestępstw z nienawiści, a następnie przekazywane do koordynatora krajowego w Komendzie Głównej Policji. Zebrane i opracowane dane przekazywane są przez Komendę Główną Policji do właściwej merytorycznie komórki

organizacyjnej w MSWiA. Jednocześnie należy podkreślić, że koordynatorom zapewniono możliwość udziału w specjalistycznych szkoleniach dotyczących przestępczości z nienawiści.

Przy wykorzystaniu wskazanego narzędzia w 2015 roku objęto monitoringiem 953 zdarzenia, które mogły mieć charakter przestępstw z nienawiści, z czego 470 (49,3%) stanowiło mowę nienawiści w Internecie. Monitoringiem objęta jest również znaczna część zdarzeń wskazanych w wystąpieniu Pana Rzecznika oraz podjęte w związku z tymi zdarzeniami działania Policji. Obecnie prowadzone są:

- postępowanie przygotowawcze w związku z mającym miejsce w nocy z dnia 13 na 14 listopada 2015 roku w Limanowej nawoływaniem do nienawiści na tle różnic narodowościowych poprzez namalowanie napisów o treści rasistowskiej na budynkach i samochodach należących do społeczności romskiej,
- postępowanie przygotowawcze w sprawie skandowania haseł antysemickich i ksenofobicznych oraz spalenia kukły symbolizującej Żyda podczas zgromadzenia publicznego we Wrocławiu w dniu 18 listopada 2015 roku,
- postępowanie przygotowawcze w sprawie stosowania przemocy oraz gróźb wobec obywateli Ukrainy z powodu ich przynależności narodowej, etnicznej i rasowej w Kutnie w dniu 17 stycznia 2016 roku,
- postępowanie przygotowawcze w sprawie pozbawienia wolności obywatela Syrii oraz przekroczenia uprawnień podczas wykonywania obowiązków przez pracowników firmy ochroniarskiej w dniu 2 lutego 2016 roku w Zgorzelcu. [(Niezależnie od powyższego, zgodnie z dyspozycją prokuratora, zgromadzone materiały, obejmujące komentarze na portalu społecznościowym, mogące wypełniać znamiona przestępstwa z art. 256 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), zostały przekazane Prokuraturze Rejonowej w Jeleniej Górze)].

Należy również wskazać, że zgodnie z wytycznymi Prokuratora Generalnego z dnia 21 września 2015 roku każde postępowanie przygotowawcze dotyczące przestępstw z nienawiści prowadzone jest pod nadzorem prokuratora.

Jednocześnie podejmowane są działania mające na celu zachęcenie ofiar i świadków przestępstw z nienawiści do zgłaszania zaistniałych zdarzeń na Policję.

W 2015 roku MSWiA zakończyło realizację projektu pn. *Imigranci wobec przestępstw z nienawiści – czyli jak skutecznie dochodzić swoich praw*, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich), w ramach którego przeprowadzona została kampania informacyjna skierowana do cudzoziemców – obywateli państw trzecich pn. *Racism. Say it to fight it*. Celem kampanii – która miała zasięg ogólnokrajowy – było przekazanie cudzoziemcom wiedzy na temat obowiązującego w Polsce prawa w zakresie problematyki przestępstw z nienawiści i procedury zgłaszania ww. przestępstw, jak również zachęcenie cudzoziemców do zgłaszania przestępstw z nienawiści organom ścigania oraz zwrócenie uwagi całego społeczeństwa

na przedmiotowe zagadnienie. Głównymi środkami przekazu omawianej kampanii były dostępne w 10 językach (angielskim, rosyjskim, ukraińskim, wietnamskim, polskim, arabskim, francuskim, ormiańskim, chińskim i tureckim) ulotki oraz strona internetowa www.reportracism.pl, na której zamieszczono m.in. formularz kontaktowy służący do bezpośredniego zgłaszania przestępstw z nienawiści Zespołowi do Spraw Ochrony Praw Człowieka w DKSiW MSWiA. Ulotki były rozpowszechniane wśród cudzoziemców za pośrednictwem organizacji pozarządowych, uczelni, urzędów wojewódzkich, urzędów miast, urzędów pracy i innych podmiotów. Ponadto informacje o kampanii były rozpowszechniane na plakatach, billboardach oraz tzw. citylightach. Billboardy i citylighty pojawiły się na ulicach wszystkich miast wojewódzkich, natomiast plakaty były prezentowane w jednostkach Policji, na uczelniach i w urzędach. W ramach kampanii przygotowany został również spot, który był emitowany w środkach transportu publicznego wyposażonych w ekrany tj. w wagonach metra, w środkach komunikacji miejskiej oraz w Internecie i w stacjach telewizyjnych. Informacja o kampanii była również prezentowana w audycjach radiowych.

Ponadto, w ramach opisywanego projektu, w listopadzie 2014 roku została zorganizowana konferencja pn. *Jak rozbroić bombę nienawiści – skuteczna współpraca imigrantów i organów ścigania*, poświęcona problematyce współpracy społeczności migranckich i organów ścigania. We wspomnianym wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele ponad 40 organizacji pozarządowych z całej Polski, Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR OSCE), Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, prokuratury, Policji, uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego oraz goście ze szwedzkiej i szkockiej policji. Efektem ww. spotkania było m.in. wypracowanie propozycji dalszych wspólnych działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku rasizmu i ksenofobii.

Dodatkowo, dzięki projektowi udało się nawiązać i pogłębić kontakty z organizacjami reprezentującymi społeczności mniejszościowe, w tym migranckie. Sam projekt spotkał się z pozytywnym odbiorem przez jego beneficjentów, co wskazywano zarówno w kontaktach indywidualnych, jak i podczas innych spotkań poświęconych problematyce przestępczości z nienawiści.

Jednym z efektów nawiązanej współpracy jest powstanie zespołu roboczego przy MSWiA, co w założeniu ma ułatwić komunikację pomiędzy Ministerstwem a grupami mniejszościowymi oraz pozwolić na szybsze działania i skuteczniejsze rozwiązywanie problemów związanych ze zdarzeniami motywowanymi nienawiścią. W skład ww. zespołu oprócz przedstawicieli MSWiA wchodzi przedstawiciele różnych społeczności i środowisk (w tym mniejszości narodowych i środowisk migranckich), które mogą być dotknięte zdarzeniami motywowanymi nienawiścią.

Z wyrazami szacunku

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Kaczyński
Sekretarz Stanu